

Joves extutelats, el difícil repte d'emancipar-se

A l'arribar als 18 anys, els xavals que han estat sota la tutela de l'Administració queden desprotegits. Les entitats alerten sobre la seva vulnerabilitat, malgrat que a Catalunya, amb una llei pionera, se'ls segueix atenent amb diversos plans

L'EXPERIÈNCIA DE QUATRE JOVES QUE VAN ESTAR TUTELATS PER L'ADMINISTRACIÓ

CARLOS MONTAÑÉS

HICHAM RAYAN. El noi, de 21 anys, comparteix pis amb altres nois extutelats com ell.

«Vaig venir a millorar i seguiré intentant-ho»

Hicham Rayan ho tenia tot planejat des de ben petit i sap molt bé per què va fer el que va fer. I encara que li està costant segueix posant el seu determini a aconseguir el seu somni: tenir feina, dona, fills i un cotxe. «Somiar és gratis», apunta amb un tímid somriure. I ho deixa clar: «El més important si vols una oportunitat és respectar les normes». És el que va fer des que va ingressar en un centre de menors als 15 anys. «Volia una vida diferent. Sempre havia sentit dir: 'Al cap de tres anys baixes amb un cotxe nou i diners', encara que jo de moment m'estic trobant amb tot al contrari», comenta. Hicham va pujar de Tànger fa sis anys a sota d'un camió. Sense saber ni un borrall ni de català ni de castellà, es va presentar en una comissaria després de dormir una nit al ras a Arc de Triomf i va gesticular que tenia gana i

fred. Va ingressar en un centre de menors i des dels 18 viu en un pis de la fundació Probens que comparteix amb altres joves com ell. «Vaig tenir sort –diu–. Si envies al carrer un nen quan compleix els 18 anys s'ha de buscar el menjar i, si no té a ningú, acaba entrant als comerços a robar. És normal. A mi no m'ha passat gràcies a Déu, però tinc amics que sí. Si tens alguna cosa al cap ho has de seguir. Jo vaig venir a millorar i seguiré intentant-ho». Li queden pocs

Als 15 anys va sortir de Tànger als baixos d'un camió a la recerca d'un somni

amics del seu pas pel centre: «La majoria ja no són aquí, alguns estan a la presó, altres fora d'Espanya...» El pre-ocupa la seva situació: «Ara cobro la *pirmi*. Si em tallen aquesta paga no tinc ni feina ni res i si em fan fora del pis no sé què faré», confessa. Hicham ha estudiat castellà, ha fet cursos de cuina i està fent pràctiques. «Busco un lloc de treball. Sé que arribarà un dia en què em faran fora, i faig tot el que puc per trobar-ne. Vull viure normal, com la gent normal. No vull estar al carrer», afegeix. El seu principal handicap és que té permís de residència però no de treball. «Tinc oportunitats de treballar», lamenta. «A la meua família els explico que estic bé i em diuen que no tiri la tovallola i que segueixi lluitant». I això està intentant des de fa anys. ≡

ELISENDA PONS

ANDREA VALDERRAMA. Estudia Dret i valora l'acompanyament i el suport que rep.

«S'espera que siguem madurs als 18 anys»

A Andrea Valderrama li va canviar la vida dràsticament quan va morir la seva mare. Ja llavors els seus pares s'havien separat i ella va acabar acollida a casa d'uns familiars. Però la convivència, explica, va acabar sent un desastre, no va funcionar, i la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) va decidir que havia d'ingressar en un centre de menors. Tenia la difícil edat de 16 anys. Gira la vista enrere, molt poc, té 20 anys, i diu que allà hi va estar molt bé, que va tenir molta ajuda i que li van brindar una oportunitat. Encara que va fer poques relacions: «Allà no hi havia gent gaire centrada. Vivien al dia, pendants d'anar de festa de dilluns a divendres en comptes d'estar preocupats pel que havien d'estar preocupats, o sigui, per obtenir bones notes o almenys per aprovar i per fer

un bon procés per construir-te l'oportunitat de poder accedir a un pis al complir els 18. Si no, al sortir d'aquí et quedes amb el cul a l'aire». És conscient que va haver de madurar abans d'hora: «Sí, pot ser que sigui més madura que d'altres de la meua edat, però això no em fa millor persona. Cadascú sap la història que té». I prossegueix: «Quan estem en un centre de menors s'espera de nosaltres que al complir els 18 siguem adults. No ens donen temps a fer el

Després de morir la seva mare va passar dos anys en un centre i ara viu en un pis

canvi d'adolescent a adult. Al cap de mitja hora de complir-los ets igual que abans». Confessa que va sentir certa inquietud al celebrar la majoria d'edat i haver de marxar, però per una altra part va pensar que li aniria bé fora del centre perquè tenia el suport de la Fundació Nazareth, que li va proporcionar un pis que comparteix amb altres noies i li han becat els estudis. I explica que no es va equivocar. «M'estan ajudant molt, no només a nivell econòmic, també a nivell emocional, i això és molt important», valora. Estudia tercer de Dret i la seva il·lusió és treure's la carrera i que li prorroguin l'estada al pis quan compleixi els 21 per acabar els estudis sense pressió afegida. «I trobar un lloc de treball, encara que això és més utòpic», sentència. ≡

Rosa Mari
SANZ

Per molts xavals arribar als 18 anys és una il·lusió pel fet que se'ls obre un món de possibilitats, però per a d'altres darrere d'aquesta porta hi ha incertesa i por perquè els situa en un camí ple d'obstacles. És el cas dels joves que han patit una situació de desempament perquè la seva família no se'n va poder fer càrrec o perquè van arribar sols al nostre país buscant una oportunitat i han estat sota

la tutela de l'Administració en centres residencials. Un sostre que han d'abandonar a l'arribar a la majoria d'edat. Encara que són necessàries millores, Catalunya té una legislació pionera que des del 2010 inclou el suport als joves extutelats amb una prestació econòmica (663 euros mensuals fins als 21 anys si han estat més de tres anys tutelats) i plans d'emancipació en el marc dels quals poden accedir fins als 21 a una vivenda assistida i compartida *vigilats* per educadors d'oenagés de la Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (Fepa).

Actualment a Espanya hi ha

30.000 nens i joves tutelats i més de 5.000 d'extutelats. A Catalunya cada any la Generalitat atén 2.000 joves. Les associacions de la Fepa n'acompanyen uns 700. Darrere de les xifres, hi ha dures històries de xavals que no sempre accepten o aconseguen seguir un procés que els permet afrontar la majoria d'edat amb una mica menys de vulnerabilitat. Es tracta d'un col·lectiu amb una complexa situació, agreujada no tan sols per les dramàtiques xifres d'atur juvenil, sinó també per un nivell formatiu molt inferior a la mitjana i una edat d'emancipació molt més avançada. Per això després

de la recent publicació de l'informe de la presidenta de la Fepa, Ana Villa, *Joves extutelats. El repte d'emancipar-se avui*, des de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya han clamat, sobretot, per l'aprovació d'un marc legal estatal que inclogui la seva atenció complets els 18 (a la manera catalana).

DIFICULTATS PER ALS IMMIGRANTS // Una de les injustícies més flagrants sobre la qual crida l'atenció Villa és el cas dels immigrants. La legislació actual els obliga a tenir una oferta laboral de jornada completa i d'un mínim d'un any per poder obtenir

permís de treball. «És absurd, tenen la residència però no permís de treball, situació que sens dubte fa crònica l'exclusió social d'aquests nois», denuncia Villa. L'autora de l'informe també posa com a reptes continuar avançant en la igualtat d'oportunitats, garantir la formació dels menors i l'acció preventiva des d'adolescents potenciant els plans d'autonomia personal i les actuacions per ajudar-los a ampliar la seva xarxa social com a clau d'un bon procés d'emancipació. Per aconseguir-ho, apunta, és necessària una millor coordinació entre departaments i voluntat política. ≡

JULIO CARBÓ

UN PASSAT DUR. Aquesta noia somia ser professora d'Educació Física i tenir un espai propi.

«He crescut més ràpid; si no, tot està perdut»

Una dura infància marcada per un pas que qualifica de traumàtic per tres centres de menors no esborren el somriure d'aquesta noia de 20 anys a qui ajuda l'entitat Invia, que l'acompanya en el seu pla d'emancipació fins als 21 anys. Prefereix guardar l'anonimat, perquè explica amb dolçor que sent pudor que se sàpiga del seu passat. Amb la mateixa dolçor i amb el mateix somriure comenta: «Sí, he crescut més de pressa. Si no, ho tens tot perdut. Has d'acceptar la situació i assumir que és la vida que t'ha tocat». A ella li va tocar separar-se de la seva mare als 7 anys. L'Administració li va retirar la tutela. «Vaig viure sentint els educadors parlar malament d'ella. Em deien que no es mereixia ni que l'anés a veure... Tot i així, jo vaig créixer amb la convicció que als 18 me n'aniria a viure amb la

meva mare. És cert que topem molt i que té una altra cultura –és d'origen magribí i la separació ha obert una bretxa important–, però ho volia intentar». No obstant, li van oferir anar a un pis amb noies en la seva mateixa situació i va acabar acceptant-ho. «Al final em van posar la por al cos que no aniria bé i vaig triar el pis. A l'arribar estava perdudíssima, i a més una altra vegada amb educadores. Jo sempre havia desitjat complir els 18 i dir: 'Ara veuran, faré el que

La van separar de la seva mare als 7 anys i va ingressar en un centre de menors

vulgui'... I em vaig trobar amb tres quarts del mateix». Diu que ho porta bastant bé: «Al principi costa perquè estàs tota la vida compartint, no sents mai res com una cosa pròpia...» Ha notat un gran canvi des que segueix el programa de joves extutelats de la mà d'Invia. «Ara em diuen que la família és important i m'avinc més amb la meva mare. A més, al centre em van empènyer a fer un grau mitjà perquè pugui tenir feina com més aviat millor, i a mi el que em venia de gust era fer el batxillerat», explica. Ara està centrada en aquest objectiu. Vol anar a la universitat i estudiar Inef. El problema és que als 21 se li acabarà l'ajuda de 663 euros al mes de la tutela de la Generalitat. I això pot condicionar que segueixi o no *permetent-se* seguir estudiant. ≡

JOSEP GARCIA

TONI GÓMEZ. Considera que té molta sort de poder viure independent dels seus pares.

«Separar-me dels meus pares va ser positiu»

«La primera nit em va costar molt. No en sabia res del tema, bé, el que veus a les *pellis*. Només hi havia un noi espanyol i vaig tenir por. Tot eren nois marroquins que acabaven d'arribar. Després em vaig acabar adaptant molt bé». Aquesta primera nit és la que Toni Gómez va passar en un centre d'acollida quan li quedava poc per complir els 14. El seu germà, de 13, va ingressar en un Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE), un recurs més estable en què, explica, segons sembla no hi havia plaça per a tots dos. Fins llavors vivien amb els seus pares en una llar marcada per la violència, l'alcohol i les drogues. L'Administració va assumir la tutela dels nois. Un tercer, de 16 anys, va continuar fent la seva vida fora de l'àmbit familiar. «Separar-me dels meus pares va ser positiu, encara que crec que es van fer malament les co-

ses i van trigar a actuar. Ja feia temps que assistíem a teràpies i ens feien un seguiment. Quan ens van separar no era el pitjor moment. Els meus pares ja havien deixat les drogues i la beguda», explica el Toni. Ho explica sense retrets, amb calma i un amable somriure. Insisteix que veu aquella separació com una oportunitat d'estudiar i centrar-se. «Pocs xavals de la meva edat poden estar com jo, en un pis de manera independent», afegeix. Assegura que té molts bons re-

Vivia en una llar marcada per la violència, l'alcohol i les drogues

cords de la seva estada en un centre (després de l'acollida d'urgència va ser derivat a un CRAE, diferent de nou del seu germà): «Era com estar de colònies. No em preocupava sortir perquè pensava que aniria amb els meus pares als 18». No obstant, als 16 li van proposar anar a un pis tutelat de l'oenagè Aldees Infants amb sis nois més sota la supervisió contínua d'educadors. Des dels 18, comparteix vivenda assistida amb el suport de professionals. Ho ha preferit a estar amb els seus pares. Ara, quan li queden pocs mesos per fer els 20, comença a estar intranquil. Als 21 haurà de deixar el pis. Estudia un curs pont per fer Educació Social perquè vol treballar ajudant persones amb discapacitat. I insisteix, amb el seu amable somriure, que ha tingut molta sort. ≡